

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΔΡ ΓΙΩΡΓΟΥ ΘΕΟΧΑΡΙΔΗ ΣΤΗΝ “ΑΛΗΘΕΙΑ”

Ένας στους τέσσερις επενδυτές, επενδύει περισσότερα απ' όσα αντέχει οικονομικά να χάσει

✓ Δρ Γ. Θεοχαρίδης: Υψίστης σημασίας η χρηματοοικονομική επιμόρφωση των παιδιών και των έφηβων στα σχολεία

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

- ✓ Ένας στους πέντε πήρε επενδυτικές αποφάσεις με βάση διαφημίσεις στο διαδίκτυο ή συμβουλές από influencers στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
- ✓ Ένας στους τρεις έκαναν επένδυση στη βάση συμβουλής ενός financial influencer
- ✓ Μόνο ένας στους τρεις επενδυτές ζήτησε συμβουλές από εξουσιοδοτημένο, επαγγελματία χρηματοοικονομικό σύμβουλο.
- ✓ Εξί στους 10, είμαστε χρηματοοικονομικά αναλφάβητοι

Το γεγονός ότι αρκετοί επενδύουν σε κρυπτο-περιουσιακά στοιχεία δεν σημαίνει πως δεν υπάρχει κίνδυνος.

ΤΗΣ ΝΑΝΣΙΑΣ ΠΑΛΛΑ

Όλα τα στη διάθεση της μέσα για να αντιμετωπίσει και τις προκλήσεις που προκύπτουν κυρίως λόγω του χρηματοοικονομικού αναλφαριθμητισμού χρησιμοποιεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (ΕΚΚ). Μεταξύ άλλων δημιούργησε ειδική ενότητα στην ιστοσελίδα της, συμμετέχει σε εκστρατείες για την προστασία των επενδυτών, εγκάτεστησε διαδικτυακό κουίζ επενδυτικών γνώσεων και ειδικό λογαριασμό στο Facebook για τη χρηματοοικονομική επιμόρφωση. Οι δράσεις αυτές αποτελούν μέρος μόνο του έργου που επιτελεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς με στόχο την επιμόρφωση και προστασία του επενδυτικού κοινού στο νέο επενδυτικό περιβάλλον που έχει δημιουργηθεί και μεταβάλλεται συνεχώς. Σε μια ενδιαφέρουσα συνέντευξη ο Πρόεδρος της ΕΚΚ δρ Γιώργος Θεοχαρίδης, δηλώνει ότι από έρευνα της Επιτροπής ανάμεσα σε τέσσερις χώρες προκύπτει ότι ένας στους τέσσερις επενδυτές επένδυσε περισσότερα απ' όσα αντέχει οικονομικά να χάσει και οι περισσότεροι δεν εξετάζουν αν οι συναλλαγές που πραγματοποιούν γίνονται μέσω αδειοδοτημένων οντοτήτων. Το 22% των επενδυτών δήλωσε ότι έλαβε επενδυτικές αποφάσεις στηριζόμενο σε διαφημίσεις στο διαδίκτυο ή τις συμβουλές γνωστών προσωπικοτήτων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στη συνέντευξη του ο δρ Θεοχαρίδης μίλησε και για την εθνική στρατηγική η οποία έχει ήδη διαμορφωθεί για προώθηση του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού

και της χρηματοοικονομικής παιδείας στην Κύπρο. Τον Ιούνιο του 2022, η εθνική στρατηγική εγκρίθηκε από το υπουργικό συμβούλιο στη μορφή της πρότασης που ετοιμάστηκε από την Ad-Hoc Επιτροπή και κατατέθηκε από τα υπουργεία Οικονομικών και Παιδείας.

Η συνέντευξη ακολουθεί:

Μας αφορά όλους η επιμόρφωση

-Δρ Θεοχαρίδη, τι σημαίνει χρηματοοικονομικός αναλφαριθμητισμός και γιατί πιστεύετε πως πρέπει να δοθεί μεγάλη σημασία στην καλλιέργεια χρηματοοικονομικής παιδείας;

-Ο χρηματοοικονομικός αναλφαριθμητισμός είναι η έλλειψη βασικών

χρηματοοικονομικών δεξιοτήτων που κρίνονται απαραίτητες ώστε κάποιος να είναι σε θέση να διαχειριστεί με ορθό τρόπο τα χρηματοοικονομικά του και να διασφαλίσει ένα βιώσιμο χρηματοοικονομικό μέλλον. Πρόκειται για βασικές χρηματοοικονομικές γνώσεις που αφορούν την καθημερινότητα μας και καθοδηγούν τη συμπεριφορά και τις συνήθειές μας. Για παράδειγμα, μεταξύ άλλων, η δημιουργία οικογενειακού προϋπολογισμού, η αποταμίευση, η επένδυση και η ύπαρξη συνταξιοδοτικού πλάνου. Τα χρηματοοικονομικά αναλφάβητα άτομα τείνουν να μη διαχειρίζονται ορθά τα χρήματά τους, να δημιουργούν μη διαχειρίσιμο χρέος να έχουν αυξημένη πιθανότητα να πέσουν θύματα οικονομικής απάτης και να κινδυνεύουν

να χάσουν τα χρήματά τους σε επενδύσεις που είναι ακατάλληλες γι' αυτούς. Περαιτέρω, ο χρηματοοικονομικός αναλφαριθμητισμός μπορεί να εμποδίσει τα άτομα να αντεπεξέλθουν αποτελεσματικά στις οικονομικές προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίσουν στη ζωή τους, ιδιαίτερα σε περιόδους αυξημένης αβεβαιότητας. Επίσης, μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την χρηματοοικονομική τους ευημερία.

Εντονο το πρόβλημα στην Κύπρο

-Υπάρχουν δεδομένα για το επίπεδο του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού στην Κύπρο και ποιά είναι η εικόνα;

-Παρά τη σημαντικότητά του χρη-

ματοοικονομικού αλφαριθμητισμού για την προστασία του κοινού και την οικονομική του ευημερία, δυστυχώς τα επίπεδα του είναι αρκετά χαμηλά ανά το παγκόσμιο. Το ίδιο ισχύει και στην Κύπρο όπου ο χρηματοοικονομικός αναλφαριθμητισμός αποτελεί έντονο πρόβλημα, τόσο σε επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων, όσο και σε επίπεδο συμπεριφορών.

Τα ευρήματα ερευνών που πραγματοποιήσε πρώτη η ΕΚΚ για την Κύπρο, καθώς και αυτά ερευνών που ακολούθησαν τα τελευταία χρόνια από την Κεντρική Τράπεζα, την ακαδημαϊκή κοινότητα, και άλλους φορείς, καταδεικνύουν πως τα επίπεδα χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού είναι αρκετά χαμηλά και στη χώρα μας. (βλ. Klarper, Lusardi, and van Oudheusden, 2015, Andreou and Philip, 2018, Andreou and Anyfantaki, 2020, Andreou, Anyfantaki, and Atkinson, 2023).

Χρηματοοικονομικά αναλφάβητο το 60% των Κυπρίων

Μεταξύ άλλων, οι πιο πάνω μελέτες κατέδειξαν ότι περίπου έξι στα δέκα άτομα στην Κύπρο, ηλικίας 18 έως 64 είναι χρηματοοικονομικά αναλφάβητα και δεν έχουν βασικές χρηματοοικονομικές γνώσεις. Το πρόβλημα παρουσιάζεται εντονότερο στους νέους, οι οποίοι σε κάποια στιγμή της ζωής τους θα κληθούν να λάβουν οικονομικές αποφάσεις που θα επηρεάσουν την οικονομική τους ευημερία και την κοινωνία γενικότερα, για τις επόμενες δεκαετίες. Εξίσου χαμηλά επίπεδα χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού έχουν εντοπιστεί

Χρειάζεται εθνική στρατηγική

-Στην Κύπρο άρχισαν δράσεις για εθνική στρατηγική κι αν ναι, σε ποιο στάδιο βρίσκονται οι προσπάθειες για την υλοποίηση της;

-Οι προσπάθειες ξεκίνησαν επίσημα αρχές του 2021, με τη σύσταση της ad hoc Επιτροπής για τη διαμόρφωση εθνικής στρατηγικής προώθησης του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού και της χρηματοοικονομικής παιδείας στην Κύπρο. Τον Ιούνιο του 2022, η εθνική στρατηγική εγκρίθηκε από το υπουργικό συμβούλιο στη μορφή της πρότασης που ετοιμάστηκε από την Ad-Hoc Επιτροπή και κατατέθηκε από τα υπουργεία Οικονομικών και Παιδείας.

Ανάμεσα στις προτεινόμενες δράσεις της εθνικής στρατηγικής περιλαμβάνονται:

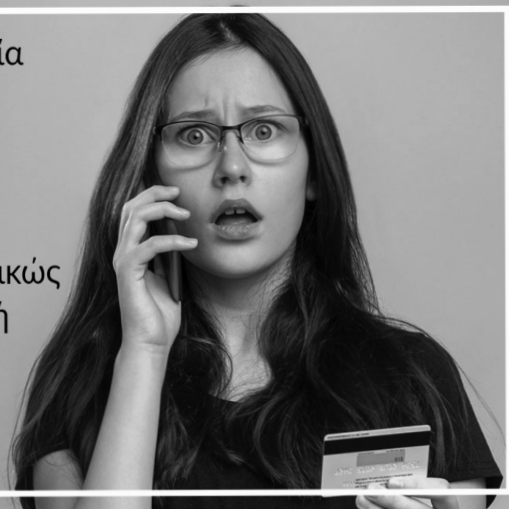
- Η ευαισθητοποίηση του κοινού για

τον χρηματοοικονομικό αλφαριθμητισμό μέσω στοχευμένης επικοινωνίας και διαφόρων εκδηλώσεων,

- Η προώθηση χρηματοοικονομικής παιδείας στη δημόσια εκπαίδευση, με εισαγωγή μαθήματος στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση,
- Η προώθηση της δια βίου μάθησης,
- Η δημιουργία διαδικτυακού τόπου και εφαρμογής για έξυπνες συσκευές (τηλέφωνα, ταμπλέτες),
- Η ενίσχυση των υφιστάμενων πρωτοβουλιών στην Κύπρο, και
- Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών χρηματοοικονομικής παιδείας.

Για το σχεδιασμό της εθνικής στρατηγικής, η ΕΚΚ συνεργάστηκε με τα υπόλοιπα μέλη της Ad Hoc Επιτροπής, δηλαδή την Κεντρική Τράπεζα (η οποία ηγείται και συντονίζει τις εργασίες της), το υπουργείο Οικονομικών, το

Η καλύτερη προστασία από σκιώδεις επενδυτικούς συμβούλους που προσπαθούν να σε ξεγελάσουν τηλεφωνικώς είναι η άμεση διακοπή της συνομιλίας.

υπουργείο Παιδείας, και ακαδημαϊκά στελέχη από το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Το επόμενο βήμα είναι η σύσταση επιτροπής, η οποία θα αναλάβει την υλοποίηση της εγκεκριμένης εθνικής στρατηγικής.

Η υιοθέτηση εθνικής στρατηγικής αποτελεί σημαντική εξέλιξη για όλους τους πολίτες της Κύπρου καθώς για πρώτη φορά γίνεται συντονισμένη προσπάθεια διασφάλισης της προσωπικής χρηματοοικονομικής ευημερίας και προστασίας του κοινού, με στόχο οι νέες γενιές να λαμβάνουν ορθότερες οικονομικές αποφάσεις.

ανάμεσα στις γυναίκες, τους ηλικιωμένους και τα νοικοκυριά με σχετικά χαμηλά εισοδήματα. Αυτά τα ευρήματα αναδεικνύουν περαιτέρω τη σημασία του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού, τόσο για τη δημιουργία προσωπικής οικονομικής ευημερίας όσο και ασπίδας προστασίας σε συνθήκες αυξημένης οικονομικής αβεβαιότητας.

Τα πιο πάνω επιβεβαιώνονται και ενισχύονται και από τα ευρήματα της πρόσφατης έρευνας που διεξήγαγε η ΕΚΚ, σε σχέση με τις συμπεριφορές και συνήθειες των επενδυτών.

Επηρεάζουν οι influencers και οι διαφημίσεις

-Ποιος ήταν ο στόχος και τι κατέδειξε η έρευνα σας;

-Σκοπός της ήταν να κατανοήσουμε καλύτερα τους παράγοντες που επηρεάζουν τους επενδυτές, και να εντοπίσουμε και να συγκρίνουμε συνήθειες και συμπεριφορές που ενδέχεται να θέτουν το κοινό σε κίνδυνο. Η έρευνα επικεντρώθηκε σε επενδυτές ηλικίας 18 έως 55 χρονών, κάτοικους τεσσάρων χωρών της Ευρώπης. Συγκεκριμένα διεξήχθη στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία, τη Γερμανία και την Κύπρο. Από τα βασικά ευρήματα της έρευνας φαίνεται ότι:

- Ένας στους τέσσερις επενδυτές παραδέχτηκε πως επένδυσε περισσότερα απ' όσα αντέχει οικονομικά να χάσει.

- Περίπου ένας στους τρεις επενδυτές έλεγξαν την ιστοσελίδα της Εποπτικής Αρχής για να βεβαιωθούν ότι θα κάνουν συναλλαγές με μία αδειοδοτημένη οντότητα.

- Το 22% των επενδυτών έλαβε επενδυτικές αποφάσεις στηριζόμενο στις διαφημίσεις στο διαδίκτυο ή τις συμβουλές από προσωπικότητες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

- Το 31% δήλωσαν πως έκαναν μια

επένδυση με βάση τη συμβουλή ενός financial influencer (διαδικτυακού παράγοντα επιρροής).

• Μόνο ένας στους τρεις επενδυτές (31%) ζήτησε συμβουλές από ένα εξουσιοδοτημένο, επαγγελματία χρηματοοικονομικό σύμβουλο. Τα ευρήματα της έρευνας παρέχουν μία σαφέστερη εικόνα πώς οι επενδυτές λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις και αντανάκλουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν όλες οι Εποπτικές Αρχές στην Ευρωπαϊκή Ένωση και διεθνώς στην προσπάθειά τους να προστατεύσουν τους επενδυτές σε ένα ραγδαία εξελισσόμενο τομέα. Η ΕΚΚ θα αξιοποιήσει τα ευρήματα της έρευνας και για την ενίσχυση του εποπτικού της ρόλου και για την ενδυνάμωση της προστασίας των επενδυτών.

Βαρύτητα στην επιμόρφωση

-Πέρα από την έρευνα αυτή, ποιες άλλες δράσεις έχει αναλάβει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου για τη χρηματοοικονομική επιμόρφωση του κοινού;

-Η ΕΚΚ δίνει μεγάλη βαρύτητα στην επιμόρφωση των επενδυτών ώστε να είναι σε θέση να αξιολογούν τους αναδυόμενους κινδύνους και το ρίσκο που ενέχουν διάφορα πολύπλοκα επενδυτικά προϊόντα.

Σε αυτό το πλαίσιο αναλαμβάνει διάφορες πρωτοβουλίες προώθησης της χρηματοοικονομικής παιδείας για την προστασία των επενδυτών αλλά και ευρύτερα την ενημέρωση του κοινού, και ειδικότερα, την ευαισθητοποίηση των νέων, που όπως έχουν καταδείξει οι προαναφερόμενες έρευνες ανήκουν στις πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Για τον σκοπό αυτό, έχουμε δημιουργήσει στην ιστοσελίδα της ΕΚΚ, ειδική ενότητα που είναι αφιερωμένη στην επιμόρφωση του κοινού. Το περιεχόμενο ανανεώνεται τακτικά, εμπλουτίζεται διαρκώς και περιλαμβάνει μεταξύ άλλων εύχρηστους και σύντομους Οδηγούς Επενδυτών, επιμορφωτικά άρθρα, προειδοποιήσεις για απάτες, εγχειρίδια με χρήσιμες συμβουλές για την προστασία των επενδυτών και άλλες σημαντικές πληροφορίες για το κοινό.

Και διαδικτυακό κουίζ

Παράλληλα, η ΕΚΚ δημιούργησε διαδικτυακό κουίζ επενδυτικών γνώσεων, ώστε το κοινό μέσα από μια σύντομη και ευχάριστη δραστηριότητα να ελέγξει και να αξιολογήσει τις γνώσεις του γύρω από τις βασικές χρηματοοικονομικές έννοιες και παράλληλα να επιμορφωθεί. Η ανταπόκριση του κοινού στο κουίζ υπήρξε ενθουσιώδης,

καθώς μόνο τον πρώτο μήνα ανάρτησής του θεάθηκε από 6.270 άτομα. Επιπρόσθετα, η ΕΚΚ συμμετέχει ενεργά σε διεθνείς εκστρατείες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης κοινού για τη σημασία της χρηματοοικονομικής επιμόρφωσης, όπως την Παγκόσμια Εβδομάδα Επενδυτή (World Investor Week) που διοργανώνει ο Διεθνής Οργανισμός Επιτροπών Κινητών Αξιών (IOSCO) κάθε Οκτώβριο και την Παγκόσμια Εβδομάδα Χρήματος (Global Money Week), που διοργανώνει ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (OECD), κάθε Μάρτιο. Στο πλαίσιο της φετινής συμμετοχής της ΕΚΚ στην εκστρατεία Global Money Week 2023, αναλάβαμε νέες πρωτοβουλίες και νέες δράσεις, όπως, είναι η διοργάνωση διαλέξεων για τη σημασία της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές των πανεπιστημίων. Η πρώτη διάλεξη πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, με μεγάλη επιτυχία και αξιοσημείωτη συμμετοχή των φοιτητών και φοιτητριών.

Οδηγός μαθήματος για παιδιά από το Δημοτικό μέχρι και το Λύκειο

Εξίσου σημαντική είναι ακόμη

μία νέα πρωτοβουλία, η οποία αποτελεί κοινή δράση της ΕΚΚ με την Κεντρική Τράπεζα, το Υπουργείο Παιδείας και το Υπουργείο Οικονομικών και αφορά στη δημιουργία αφισών και οδηγού μαθήματος για θέματα χρηματοοικονομικής επιμόρφωσης για τα παιδιά και τους έφηβους στα σχολεία (Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια και Τεχνικές Σχολές).

Πλήρης αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης

Με γνώμονα τους κινδύνους που ελλοχεύουν λόγω της αυξανόμενης πολυπλοκότητας των ψηφιακών επενδύσεων, όπως είναι τα κρυπτο-περιοριστικά στοιχεία, αλλά και με την ευρεία χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην προώθηση επενδυτικών προϋπόντων από διασημότητες και fin influencers (διαδικτυακοί παράγοντες επιρροής), η ΕΚΚ σχεδιάζει και υλοποιεί συχνά δικές της εκστρατείες.

Κατά την πρόσφατη διαδικτυακή εκστρατεία της ΕΚΚ, με τίτλο #ThinkBeforeYouInvest η διάδοση των κεντρικών μηνυμάτων έγινε με πλήρη αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, με στόχο να φτάσουν τα μηνύματα μας κυρίως στα νεαρά άτομα, τα οποία επιλέγουν να ενημερώνονται για διάφορα θέματα, περιλαμβανομένων και των επενδύσεων, διαδικτυακά.

Στο ίδιο πλαίσιο προχωρήσαμε και στη δημιουργία εξειδικευμένου λογαριασμού της ΕΚΚ στο Facebook, ειδικά για την χρηματοοικονομική επιμόρφωση του κοινού, με ονομασία CySEC Financial Literacy.

Παρά τις σημαντικές δράσεις της ΕΚΚ καθώς και άλλων φορέων στο θέμα του χρηματοοικονομικού αλφαριθμητισμού, η εμπειρία πολλών άλλων χωρών έχει καταδείξει πως η χρηματοοικονομική επιμόρφωση πρέπει να προωθείται συλλογικά και στη βάση μίας εθνικής στρατηγικής.